

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Martina SKŘIVANOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Manželství v ohrožení. Tři různé příběhy

Název práce v anglickém jazyce: Marriage in danger. The three different stories

Vedoucí práce: PhDr. Josef Peterka, CSc.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Bakalářská práce Martiny Skřivanové je prací tematologickou. Předmětem autorčina zájmu je literární ztvárnění nevěry ve vztahu k instituci manželství a k takovým emocím jako je láska, žárlivost a touha.

K jakékoli tematologické analýze je možno přistoupit různými způsoby. Jelikož autorka zvolila prózy z různých dob, lze očekávat, že hodlá pozorovat proměny ve zpracování sledované tematiky v souvislosti se společenskými a kulturními změnami. Autorka ostatně uplatnění tohoto zřetele v úvodu explicitně deklaruje, označujíc jej poněkud nepřesně jako zřetel literárně sociologický (ve skutečnosti jde o hledisko literárně eventuálně kulturně historické).

Nejvíce je uvedený zřetel uplatněn při interpretaci Paní Bovaryové, kde autorka zdůrazňuje autorovu kritiku měšťáckého životního způsobu, stavícího na stereotypu a nudě. Jde o interpretaci standardní úrovně, snad jen s příliš podrobným převyprávěním děje románu. Naproti tomu analýza Goethova románu Spříznění volbou je postavena na srovnání chování a prožívání románových hrdinů se vzorci chování obvyklými v reálném životě, tak jak je popisují psychologické příručky. Na rozdíl od korektní literárně historické analýzy Flaubertova románu považuji tento přístup za principiálně problematický, neboť příběh z konce 18. století interpretuje prostřednictvím standardů současné psychologické praxe. To ji vcelku neomylně vede ke kuriózním zjištěním, jako je konstatování, že zatímco návrh na rozvod častěji podávají ženy, Goethova Charlotta postupuje zdrženlivě doufajíc, že manželovo okouzlení Otýlií pomine. Jako by autorka vůbec nezohlednila, že podváděné manželky v Goethově době žily v jiných podmínkách, a tudíž reagovaly podstatně jinak než ty dnešní. Ale i kdyby nebyl autorčin přístup takto vypjatě ahistorický, trpěl by stejně ztotožňováním reality a fikce. Při takovémto přístupu ji nic nenutí položit si otázku, co Goetha vedlo k tomu zobrazit jednání svých hrdinů právě takovýmto způsobem; zda se v tom náhodou nezračí jeho chápání lásky vyjádřené už zjevně symbolickým titulem románu. Příklad Goethova románu ukazuje, že pojetí tématu manželství a nevěry ovlivňuje nejen doba vzniku díla, nýbrž také žánr a autorův tvůrčí záměr, jenž je u Goetha a Flauberta pronikavě odlišný.

Za nejzdařilejší považuji analýzu nejmladšího románu, Vlčí jámy Jarmily Glazarové; možná i proto, že jde o dílo interpretačně nenáročné, s nejjednoznačnějším vyzněním. V Goethově případě ztěžuje interpretaci smyslu filozofie a symbolika, u Flauberta zase absence jednoznačného postoje k Eminu příběhu. Román Glazarové jako typický zástupce literatury středního proudu (tuto odlišnost od obou předchozích titulů měla autorka bezesporu zmínit, neboť právě tato „středněproudost“ výrazně ovlivnila způsob zpracování sledovaného tématu) naproti tomu žádné obdobné bariéry čtenářovu rozumění nestaví; navzdory poněkud přebujelému stylu je příběh snadno pochopitelný i pro dnešního čtenáře. Na rozdíl od obou klasiků světové literatury není u Glazarové příběh manželského trojúhelníku prostředkem pro sdělování obecnějších obsahů, nýbrž cílem. I zde autorka vykazuje jistý sklon podřizovat interpretaci obecným psychologickým poučkám, vzhledem

k jisté konvenčnosti tohoto románu však tato tendence nepůsobí tak rušivě jako v případě Goethova díla.

Jistým nedostatkem této práce je tedy absence obecnějších horizontů směrových, žánrových, hodnotových, jež by autorce pomohly zařadit analyzovaná díla do jasnějších souřadnic a dodat jejím zjištěním větší obsažnost. Nicméně jsem si vědoma toho, že pro posluchače bakalářského stupně je tento nárok možná upřílišněný. Pozitivní dojem z práce kalí autorčina tendence k přibližnosti vyjadřování a zjednodušeným formulacím, nemluvě o nadstandardním množství překlepů a pravopisných chyb (za „překlep“ považuji i tvrzení v závěru, že všechna tři díla vznikla v 19. století). Rozpaky ve mně budí rovněž úvodní náčrt společenské a kulturní situace v 19. století kvůli své značné povrchnosti (jen těžko lze např. přijmout tvrzení, že od 18. století docházelo k ustavování psané podoby jazyků) a vlastně i nadbytečnosti. Totéž platí o kapitolách 2 a 3, přinášejících povytce laický a tudíž nutně zjednodušený výklad psychologických pojmů spojených se zvoleným tématem.

Navzdory uvedeným připomínkám (za nejzávažnější považuji výhradu k interpretační metodě uplatněné u Goethova románu) práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji jako velmi dobrou.

V Praze dne 26.8.2013

.....

Podpis